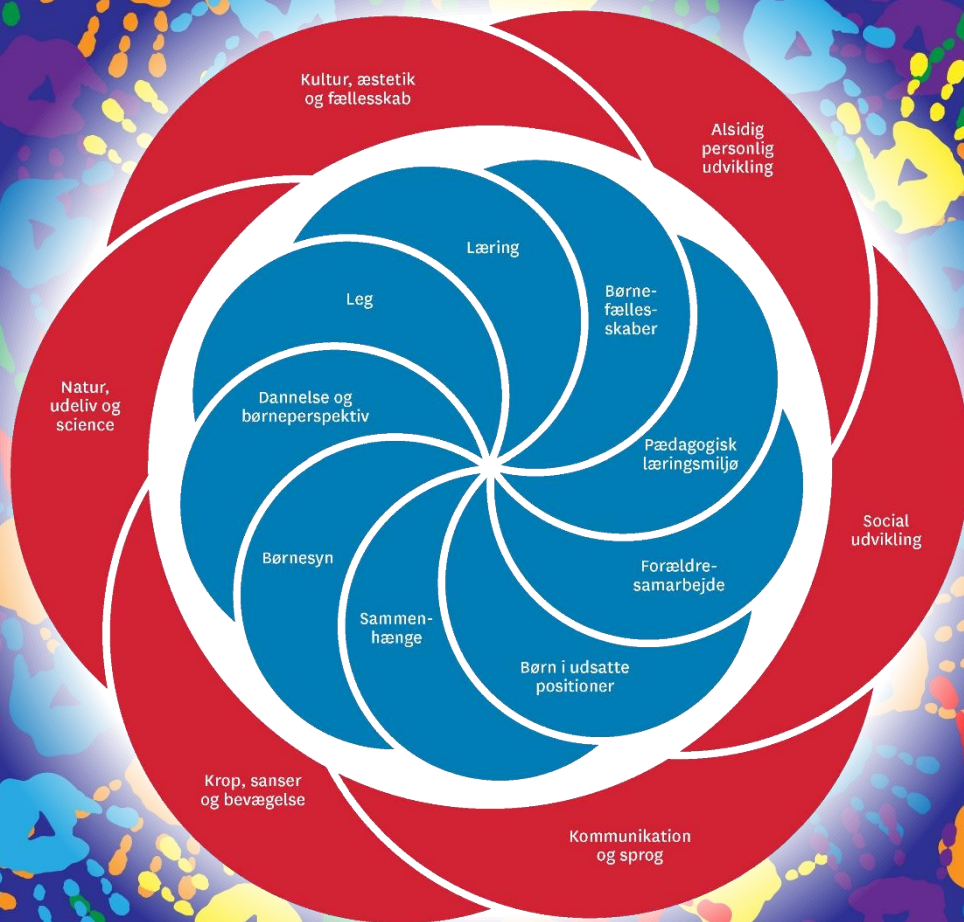

Søndervang Dagtilbud

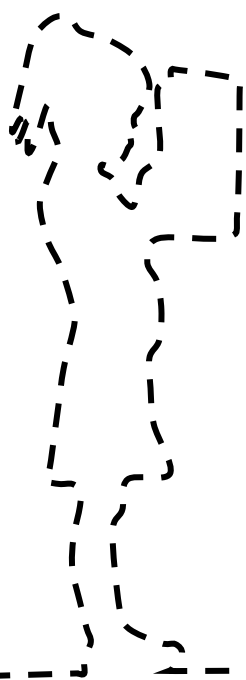
#SøndervangDagtilbud
#DetViErSammenOm
#DetViGør

Læreplan 2020

Indhold

Forord.....	1
Børnesyn.....	2
Dannelse og børneperspektiv	3
Leg og børnefællesskaber	5
Det pædagogiske læringsmiljø hele dagen	6
Læring og de seks læreplanstemaer	7
Alsidig personlig udvikling	8
Social udvikling	9
Kommunikation og sprog	10
Krop, sanser og bevægelse	11
Natur, udeliv og science	12
Kultur, æstetik og fællesskab	13
Det fysiske og æstetiske børnemiljø	14
Børn i udsatte positioner	15
Forældresamarbejde.....	16
Inddragelse af lokalsamfundet.....	17
Sammenhæng med børnehaveklassen.....	19
Ledelse.....	21
Pædagogisk personale	22
Dokumentations- og refleksionspraksis	23
Evaluerings.....	25

Go'
læselyst!

Forord

Alle dagtilbud i Danmark skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan med afsæt i bestemmelserne i dagtilbudsloven. Læreplanen skal samtidig være med til at understøtte sammenhængen i tilbuddene til børnene, de unge og deres familier i lokaldistrikterne.

Temaerne i læreplanen er beskrevet ud fra det fælles pædagogiske grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune. Det pædagogiske grundlag tager afsæt i dagtilbudslovens formuleringer og vores lokale børne- og ungepolitik, 0-18-årsperspektivet, strategier mv.

Hvordan blev vores læreplan til?

I Søndervang Dagtilbud havde vi designet en proces, hvor udarbejdelsen og forankringen af Stærkere Læringsfællesskaber og læreplanen var med de faglige fyrtårne. I efteråret 2019 havde vi involveret dagtilbuddets forældrerepræsentantskab til at drøfte og kvalificere emnet "forældresamarbejde".

Ligesom mange andre oplevede vi at "blive slået hjem" af corona-pandemien. Under hjemsendelsen var der en ihærdig og dedikeret indsats fra alle i Søndervang Dagtilbud. TAK for jer og jeres indsats.

De faglige fyrtårne og lederteamet har gennemarbejdet det sidste af læreplanen på to seminar dage i september 2020.

God læselyst!

Marianne Jepsen
Dagtilbudsleder

Børnesyn

I Søndervang Dagtilbud er alle børn og familier unikke og får lov til at være det. Vi ser barnet som et individ og tilpasser vores rammer, så der er plads til alle. På den måde tages der hensyn til barnets individuelle muligheder, interesser og behov. Vi møder børn og forældre som autentiske voksne, der skaber relationen til både børn og forældre. Vi inddrager forældrene, så de føler sig velkomne og trygge. Relationen til familien som helhed er vigtig for at opnå en gensidig respekt, hvor forældrene oplever os som anerkendende voksne, der tilbyder nærhed og omsorg for deres børn.

Vi arbejder med små læringsrum: fire forskellige aktivitetszoner. Dette sikrer at børnene i løbet af deres dag har mulighed for både at lege vilde lege og lave stille aktiviteter, med og uden voksne. Vi understøtter i disse zoner børnenes udviklingsbehov, deres relationsdannelse til andre børn, samt at give dem plads når de selv er klar til at tage en udfordring op. Vi hjælper hinanden med at tilrettelægge disse læringsmiljøer; f.eks. kan en voksen læse uforstyrret med et barn, mens en gruppe børn leger i dukkekrogen ved siden af. Der skal også være plads til vilde lege eller kreativ fordybelse. Indretningen understøtter derfor også barnets interesser og nærmeste udviklingszone.

Vi arbejder ud fra et fælles pædagogisk fundament, hvor dagtilbuddets værdier er fællesnævnerne i vores praksis. Det afspejler sig bl.a. i, at vi løbende dygtiggør os gennem kurser og efteruddannelser. På den måde sørger vi for, systematisk, at reflektere over praksis og justere, hvis der er behov for det. I sidste ende er det med til, at vi fastholder vores børnesyn, hvor det enkelte barn er unikt og værdifuldt.

Dannelse og børneperspektiv

I Søndervang Dagtilbud er vi optagede af at sikre alle børns følelse af at være betydningsfuld, høre til og have en stemme i hverdagen. Med et aldersspænd på 0-6 år i vuggestue og børnehave kommer børnenes dannelse og perspektiv til udtryk på forskellige måder. Fælles for hele dagtilbuddet er, at hvert barn hører til på én stue i én afdeling og har samme faste team tilknyttet afdelingen og stuen. Stuen har faste rutiner, så barnet altid vil kunne vende tilbage til sin trygge base. For de fleste børn gør det sig gældende, at de lærer rytmen i hverdagen hurtigt at kende.

Vi har det enkelte barns og gruppens nærmeste udviklingszone for øje i den daglige pædagogiske hverdag. På den måde bestræber vi os på, at barnet og børnegruppen bliver udfordret tilpas i de forskellige aktiviteter og tydelige rammer, der sammen definerer børnenes hverdag. Det kan f.eks. være i garderoben, hvor vuggestuebørnene bl.a. øver sig i selvhjulpne og udholdenhed. Den voksne understøtter barnet ved at få fat i lynlåsen eller få armen helt på plads i ærmet, og med tiden kan de selv få overtøj på. I børnehaven kan mange børn selv klæde sig af og på, og de store børn hjælper gerne de små, så de er hurtigt i tøjet og af sted på legepladsen. Til spisning lader vi ligeledes børnene bidrage med borddækning i det omfang, de kan mestre det. At børnene selv hjælper til med at hælde vand i glasset eller dække bord bidrager til at gøre dem selvhjulpne og selvstændige.

Målet er, at børnene på sigt skal blive aktive medspillere i deres hverdag og få en oplevelse af, at deres plads i fællesskabet er vigtig og betydningsfuld. I sociale relationer lægger vi ligeledes vægt på, at børnene får lov til at udfordre sig selv. Der er mange muligheder og situationer, hvor børnene øver sig. Vi oplever, at børnene som udgangspunkt finder venner på egen hånd og ligeledes forsøger sig med at håndtere konflikter. De voksne støtter op om barnet i de små udfordringer i hverdagen og hjælper dem i det omfang, der giver mening for den enkelte med udgangspunkt i nærmeste udviklingszone.

Børnenes oplevelse af at have medindflydelse er en stor del af deres dannelsesproces. Vi aflæser børnene og lytter til deres oplevelse, hvilket er vigtigt for at give barnet en stemme i hverdagen. I vores øjne har alle børn værdi i sig selv og er den vigtigste faktor i tilrettelæggelsen af pædagogiske aktiviteter. Med udgangspunkt i barnets interesser og ønsker er der forudsætninger for trivsel, læring, udvikling og dannelse, da vi har en oplevelse af, at børnene er engagerede, når de bliver hørt i processen. Når børnene udtrykker deres ønsker og tanker, er det de voksnes ansvar at gribe børnenes ideer og sørge for, at de bliver sat i spil gennem lege og aktiviteter. Dog med forudsætning for, at det er pædagogerne der sætter rammerne og strukturen for hverdagen og for, hvad der er muligt.

Børnene afprøver grænser og leger sig frem til nye muligheder. Legen spiller derfor en vigtig rolle i børnenes dannelse samt perspektiv, da det bl.a. er deres måde at fortælle, hvordan de oplever den verden, de befinder sig i og bidrager til omverdensforståelsen. Vi er nysgerrige på barnets virkelighed, hvor også forældrene spiller en vigtig rolle i at lære barnet at kende. I tæt samspil med forældrene får personalet et nuanceret billede af barnet. Gennem hverdags-snakke og løbende sparring bidrager vi sammen til at give barnet en stemme ved at bygge bro mellem hjem og afdeling.

Vi anerkender barnets følelser og sætter ord på, så de føler sig set og forstået. Det er vigtigt, at vi taler med barnet, så det bliver en åben dialog mellem to ligeværdige parter. Vores kerneopgave er barnet. Med barnet i centrum, i alt hvad vi foretager os, sikrer vi en hverdag der ikke kun er skabt for børn, men også med børn.

Leg og børnefællesskaber

Ved at arbejde med forskellige typer læringsrum understøtter vi børnenes udvikling ved at kunne tilbyde dem inspirerende legeområder ude såvel som inde. Her er der god plads til lege på tværs af køn, kultur og alder, hvor indretningen både lægger op til børneleg og voksenstyret leg.

Vores opgave og ansvar som pædagogisk personale er at etablere nogle gode legerelationer for børnene og hjælpe dem ind i fællesskabet. Vi er nysgerrige på, hvad der sker i børnenes samspil og lege. Vi byder ind, hvis et barn har brug for støtte til at finde sin rolle. De voksne byder desuden ind med strukturerede lege, hvor børnene øver samarbejde, koncentration, tålmodighed og meget andet. Vi reflekterer over, hvordan vi sammensætter børnegrupper for at skabe et godt børnefællesskab, så alle børn har mulighed for at udvikle sig.

Børn agerer rollemodeller for hinanden og skal sammensættes i nogle grupper, hvor de har mulighed for at udvikle sig alene og i samspil med andre. De voksne skal sikre alle børns mulighed for deltagelse i fællesskabet, f.eks. ved at give børnene medbestemmelse i nogle aktiviteter. Vi lader ofte børnene byde ind med idéer til lege og aktiviteter, hvor alle kan deltage på deres eget udviklingsniveau. Vi er omstillingsparate og opmærksomme på, om barnet bliver udfordret tilpas. Hvis det er for svært, tilbyder vi en anden måde at deltage i fællesskabet på, så barnets integritet og gåpåmod bevares.

Det pædagogiske læringsmiljø hele dagen

Et godt pædagogisk læringsmiljø kendetegnes ved at der er anerkendende, tillidsfulde og respektfulde relationer, både voksen-barn og barn-barn. I det gode læringsmiljø skaber det pædagogiske personale dagen igennem mulighed for, at barnet kan eksperimentere, bruge fantasien og lege udviklende. Et pædagogisk læringsmiljø er et miljø hvor der, med afsæt i det pædagogiske grundlag, arbejdes bevidst og målrettet med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Vi ved fra forskning, at en anden vigtig faktor er børnegruppernes størrelse. Derfor tilstræber vi at arbejde i mindre grupper. Dette arrangeres om formiddagen og om eftermiddagen både i vuggestuegrupperne og i børnehavegrupperne.

Et godt læringsmiljø kræver, fysiske rammer der er inspirerede og tydelige. F.eks. i form af zonetænkning hvor barnet kender til mulighederne for leg og ligeledes kan blive inspireret til ny leg. Vi skal dagen igennem veksle imellem at gå foran, bagved og ved siden af barnet i aktiviteterne. For at mestre dette, er det nødvendigt at have blik for barnets perspektiv, så pædagogen kan gribe barnets intentioner. Vi skal dagen igennem være synlige og nærværende som rollemodeller, til guidning, inspiration og læring.

Det er en forudsætning for etableringen af et pædagogisk læringsmiljø hele dagen, at vi løbende har blik for, hvordan praksis rammesættes, organiseres og tilrettelægges. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges og justeres, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og muligheder for deltagelse. Det er vigtigt at have fokus på hele børnegruppen, sammensætningen af gruppen samt børnenes individuelle forskellige vilkår for deltagelse. Et godt pædagogisk læringsmiljø kendetegnes ligeledes ved en personalegruppe med høj faglighed og engagement, der gør sig didaktiske overvejelser omkring metodevalg, handlemuligheder og børneopdeling i form af antal, alder og nærmeste udviklingszone.

Det er essentielt at huske, at læring, trivsel og udvikling ikke blot sker i den planlagte og den spontane leg, men i særdeleshed også i alle dagens rutiner. Derudover har barnet gavn af genkendelighed og tydelighed. Derfor bestræber vi os på at sikre de daglige rutiner i størst muligt omfang. Dette gælder bl.a. ved aflevering og afhentning, garderobesituationer, håndvask og toiletbesøg. Derudover skal spisesituationer og generelle overgange være præget af trykthed, omsorg og tid, så der er plads til, at vi understøtter læreplanstemaerne.

Vi sikrer denne genkendelighed og ensartethed ved, at vi får skabt struktur ved hjælp af en konkret ugeplan og en teamkontrakt, så alle kollegaer har aftalt i at arbejde ud fra samme tilgang.

Læring og de seks læreplanstemaer

I Søndervang Dagtilbud arbejder vi i overensstemmelse med Aarhus Kommunes børne- og ungepolitik, det pædagogiske grundlag samt den neuroaffektive pædagogik. Vores tilrettelæggelse tager afsæt i, hvordan vi er foran, bagved og ved siden af børnene. Således støtter vi børnenes udvikling, trivsel, læring og dannelse.

Vi er i særlig grad opmærksom på vores faglige rolle i læringsmiljøet. Vi organiserer vores arbejde med læreplanstemaerne både i hverdagsrutiner, tematisering i løbet af året samt børnenes initiativer til leg. Børn lærer på alle tidspunkter og i alle situationer. Børn har forskellige måder at lære på og dette skal vi tage højde for i vores planlægning af læreplansarbejdet. Børnene er medskabere af egen læring, og her er legen central. Igennem legen lærer de om sig selv og andre. Børnene lærer at kommunikere, sige til og fra ift. egne og andres behov, løse konflikter, lytte, samarbejde og de lærer om empati og indlevelse.

Vi arbejder med tre læringsrum:

1. Voksenskabt læring – hvor den voksne går foran barnet
2. Voksenstøttet læring – hvor den voksne går ved siden af barnet
3. Leg og spontanitet – hvor den voksne går bag ved barnet

I alle tre læringsforståelser kan indsættes centrale begreber fra dagtilbudsloven: Udvikling, trivsel og dannelse for barnet - i stedet for læring. I vores tilrettelæggelse af læreplanstemaerne tager vi højde for, at dagtilbuddets afdelinger er tæt placeret ved hinanden. Dette giver os muligheden for et ens årshjul, hvor alle afdelinger arbejder med det samme læreplanstema.

De faglige fyrtårne skal være med til at sikre et konstant fokus på implementering af den pædagogiske læreplan sammen med ledelsen. I Søndervang Dagtilbud står faglige fyrtårne, personale og ledelse sammen om at ville være kendetegnet ved en reflekterende og evaluerende praksis.

Ifølge læreplanstemaerne følger vi dialoghjulets aldersinddeling og tegn fra Hjernen og Hjertet. Et gensidigt, forpligtende samarbejde mellem forældre og pædagogisk personale skaber det optimale grundlag for barnets trivsel, dannelse, læring og udvikling.

#DetViErSammenOm

Alsidig personlig udvikling

Børnene er på vej til at udvikle en begyndende identitet: "Hvem er jeg – og hvad kan jeg?". De undersøger nysgerrigt, hvad der sker omkring dem, og viser, at de vil ses som de mennesker de er. Børnenes kompetencer aflæses som træk i personligheden og ses, når de bruger deres intuition, og handler i forskellige sammenhænge.

Børnenes alsidige personlige udvikling er en dannelsesproces, hvor de afprøver og udvikler deres identitet, mens de øver sig i at forstå sig selv. Børnene søger anerkendelse, spejler sig og tester sig selv ved at tilkendegive, hvad de kan lide og ikke lide. Børnene mærker, hvad de selv har lyst til, hvad de har godt af og passer på dem selv ved at sætte grænser.

Børnene øver sig i at være ud- og vedholdende, når de står over for udfordringer, som de umiddelbart ikke kan håndtere. De tilegner sig derved en ukuelig- og robusthed, som har stor betydning for deres dannelse her og nu samt i fremtiden.

De pædagogiske mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, social og kulturel baggrund.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Som pædagogisk personale skal vi skabe et læringsmiljø, hvor alle børn – uanset alder – udvikler det at:

- Have indlevelse i andre
- Tage initiativ
- Være psykisk robust
- Handle selvstændigt
- Tage vare på egen personlig integritet

Social udvikling

Børnene øver sig i at tilegne sig sociale kompetencer, når de kommunikerer og færdes i et samspil med andre, og de øver hele tiden deres evner til at samarbejde, lege og håndtere de sociale spilleregler. Børnene opbygger og styrker deres sociale kompetencer i samspil med andre, når de udforsker og deltager i fællesskabet. De tilegner sig spilleregler for samvær, lege og aktiviteter, og er selv med til at skabe reglerne som en del af samværet. I venskaber mærker børnene, hvad det betyder at være sammen med andre, og de lærer at tage et socialt ansvar.

For at gøre sig forståelig i sociale sammenhænge benytter børnene sig både af kropssprog og det talte sprog. Identitet og sociale kompetencer skabes, når de er i sociale sammenhænge, hvor de kan spejle sig, efterligne andre samt modtage og give respons i forhold til andre mennesker. Mestring af sociale kompetencer er afgørende for, at børnene selv kan deltage og inkludere andre til at deltage i børne- og læringsfællesskaber.

De pædagogiske mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Som pædagogisk personale skal vi skabe et læringsmiljø, hvor alle børn – uanset alder – udvikler det at:

- Indgå i fællesskaber
- Kunne tilknytning og adskillelse
- Kommunikere med følelser
- Indgå i fællesskabets sociale spilleregler
- Etablere og fastholde venskaber

Kommunikation og sprog

Et veludviklet sprog er en vigtig forudsætning for alle børns udvikling. Når børnene kommunikerer med lyd, mimik og ord, er det typisk i kontakt med andre, og det gør sproget til en vigtig del af de sociale kompetencer. Sproget styrker børnenes evne til at tænke abstrakt.

Børnene tænker og regulerer deres adfærd ved hjælp af sprog og udvikler et bevidst forhold til sin omverden. Sproget er med til at sætte viden i system og medvirker samtidig til at skabe grundlag for erkendelser og refleksioner. Udgangspunktet for det meningsfulde sprog er til stede, når børnene er så bevidste om et emne eller en genstand, at de også kan bruge sproget i situationer, hvor f.eks. genstanden er uden for synsvidde.

De pædagogiske mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Som pædagogisk personale skal vi skabe et læringsmiljø, hvor alle børn – uanset alder – udvikler det at:

- Etablere sproglig kontakt, lytte og give respons
- Kommunikere med omverden
- Forstå sprogets regler
- Forstå og bruge sproget situationsuafhængigt
- Kommunikere med omverden
- Eksperimentere med skriftsprog

Krop, sanser og bevægelse

Kroppen er et meget komplekst system, og kroppens motorik og sanser gør det muligt for børnene at tilegne sig erfaring, viden og kommunikation. De følelsesmæssige og erkendelsesmæssige processer udvikles, når børnene er virksomme med deres sanser og motorik. Dermed skabes grundlaget for at være sund og robust.

Gennem aktivitet og sanser får børnene erfaringer og viden, som danner fundament for både trivsel, læring og udvikling. Børnene lærer og udvikler sig i særlig grad på det motoriske og på det sanse- og bevægelsesmæssige område, når de er fysisk aktive og opmærksomt øver sig i at koordinere sine bevægelser.

De pædagogiske mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Som pædagogisk personale skal vi skabe et læringsmiljø, hvor alle børn – uanset alder – udvikler det at:

- Deltage i hverdagsrutiner
- Anvende sanserne
- Koordinere kroppens grundbevægelser
- Være selvhjulpen i hverdagen
- Være kropsbevidst
- Være rutineret i sine grundbevægelser

Natur, udeliv og science

Børnenes oplevelser i og undersøgelser af naturen er domineret af leg, kropslighed og brug af sanser. Når børnene observerer og eksperimenterer i naturen, får de nogle afgørende eksistencielle erfaringer om liv og død, og de får indsigt i menneskets afhængighed af naturen og dens skrøbelighed. Når børnene mærker de skiftende årstider og ser på dyr og planter oplever de, hvordan naturen og dens cyklus fungerer.

Ved at sanse og være i naturen erfarer børnene naturens storhed, og hvordan naturen oprettholder og nedbryder sig selv. Disse oplevelser skaber grundlag for børnenes udvikling af æstetiske kompetencer. I naturen møder børnene en række naturfænomener som kan betegnes som "før-matematik" og "før-fysik", hvor de får en række førstehåndsoplevelser, nye indsigter og erfaringer med geografiske og naturvidenskabelige fænomener.

De pædagogiske mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Som pædagogisk personale skal vi skabe et læringsmiljø, hvor alle børn – uanset alder – udvikler det at:

- Modtage naturoplevelser
- Få kendskab til dyr, planter og materialer i naturen
- Være nysgerrig overfor naturen og dens fænomener
- Eksperimentere med naturens materialer
- Have indsigt i dyrs og planterers livsbetingelser
- Efterleve adfærdsreglerne i naturen

Kultur, æstetik og fællesskab

Børnenes egen kultur er udtryk, der hører sammen med øjeblikket, f.eks. rytmisk lyd, pjat, plagerier, gangarter, mimik og andre kropslige udtryk. Børnene skaber ofte deres særlige kulturelle udtryk som en del af deres fællesskab. Børnene leger med lyde og bevægelser på forskellige måder og tager forskellige medier og fysiske steder i brug på egne betingelser.

Børnene hjælper også hinanden med at besvare spørgsmål som f.eks. "Hvordan er man venner og uvenner?" eller "hvad er rigtigt og forkert?" De lærer af hinanden og videregiver hinandens erfaringer og kompetencer. Når børnene møder voksenkulturen, dens udtryksformer og dens æstetik, bliver deres erfaringer udfordret, så de inspireres og inddrages i samfundets kulturelle fællesskaber.

De pædagogiske mål:

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Som pædagogisk personale skal vi skabe et læringsmiljø, hvor alle børn – uanset alder – udvikler det at:

- Deltage i kulturelle aktiviteter og fællesskaber
- Være kreativ
- Være opmærksom på egen og andres kultur
- Forstå egen og andres kultur
- Reflektere over etiske og moralske emner og dilemmaer og give svarmuligheder

Det fysiske og æstetiske børnemiljø

Vi har i dagtilbuddet valgt at indrette os efter fire zoner i læringsmiljøet:

- Zone 1: Udezone og vilde lege
- Zone 2: Pædagogiskaktivitetszone, voksen-barn/børn
- Zone 3: Legezone, barn-barn
- Zone 4: Stillezone, trække sig tilbage og være alene

Hver zone lægger op til et bestemt aktivitetsniveau og alle zoner skal være tilgængelige for børnene hele dagen.

De forskellige zoner tilgodeser børnenes behov for at lege alene og sammen med andre. Det er medarbejdernes ansvar at sørge for, at rammerne giver mulighed for ro og fordybelse enten ved at gå foran, ved siden af eller bagved børnene. Vi har pædagogiske overvejelser ved indkøb af legetøj, så det understøtter hensigten med zonerne og barnets trivsel, læring, dannelse og udvikling. Vi evaluerer løbende på vores zoner, så de fungerer efter hensigten.

I Søndervang Dagtilbud har vi en stor fælles legeplads, hvor vi har indrettet uderummet i små læringsmiljøer, så der er mulighed for forskellige aktiviteter både for de 0-3 årige og de 3-6 årige. Der er mulighed for at udfordre sig selv motorisk, da der er plads til at løbe, cykle, spille fodbold osv. Der er også plads til at finde ro og fordybelse ved legehuse, sandkasser osv. Barnets nærmeste udviklingszone tilgodeses derfor i indretningen uanset alder.

Børn i udsatte positioner

I Søndervang Dagtilbud arbejder vi ud fra en neuroaffektiv tilgang med genkendelighed og forudsigelighed i dagligdagen. Vi arbejder ofte i mindre grupper hvor, vi har fokus på, at alle børn oplever sig som en del af denne gruppe.

Det er vigtigt for os at inkludere børnene med de kvaliteter og ressourcer, de har. Vores pædagogik bygger på et resourcesyn. Dette medvirker også til, at børnene får øje på hinandens styrker. Vi støtter barnet i den sociale relation til de andre børn i små grupper, hvor barnet kan guides i legen og i sin kommunikation. Vi støtter barnet til deltagelse i vores pædagogiske aktiviteter f.eks. til samling, under spisning, på ture og på legepladsen. Vi bevæger os foran, ved siden af eller bagved afhængigt af, hvilket behov barnet har, så det oplever tryghed. Vi har fokus på aktiviteter, som barnet mestrer, så de andre børn får øje på dets styrker. Vi taler med en åbenhed overfor alle børnene, for at skabe en forståelse for forskellighed og forskellige behov.

For at alle børnene kan deltage i hverdagens aktiviteter, laver vi særlige pædagogiske tiltag. Nogle børn følger piktogrammer eller lignende skemaer, brug af hovedtelefoner, særligt legetøj og pauser fra det store fællesskab. Tydelige rammer og tydelig kommunikation er nøgleordene. Det er vigtigt med klare aftaler mellem personalet. Det er vores ansvar, at give hinanden sparring på forskellige problemstillinger og hjælpe hinanden med at have blik for, hvilke tværfaglige samarbejdspartnere, der kan hjælpe familien og barnet bedst. Vi møder alle børnene med positive forventninger, og det er vores ansvar at skabe en tryk og rar hverdag, hvor legen rammesættes, støttes og guides.

Gennem et tæt og godt forældresamarbejde sikrer vi, at barnet trives. Det er vigtigt for os, at forældrene inkluderes; de skal føle sig som del af et hold med personalet. Det er vores ansvar, at dette samarbejde udvikles. Vi samarbejder med forældrene om et fælles mål for barnets trivsel både i afdelingen og hjemmet. Udover det afholder vi løbende møder med interne og eksterne samarbejdspartnere for at få vejledning og sparring.

Forældresamarbejde

Vi arbejder med forældresamarbejde gennem respekt, anerkendelse, engagement og troværdighed. Samarbejdets kvalitet har betydning for barnets læring, udvikling, dannelse og trivsel, så det prioriteres højt i vores dagtilbud. Vi har forståelse for og respekt omkring, at forældrene altid er barnets primære voksen, og at hjemmet er barnets primære miljø. Dagtilbuddet er barnets sekundære miljø, og vi har derfor et fælles ansvar med forældrene om at give barnet optimale udviklingsmuligheder.

Når barnet er indskrevet i vores dagtilbud, udleverer vi en velkomstpjece til forældrene, hvor de kan orientere sig om generelle forhold i dagtilbuddet. Ved opstart inviterer vi forældrene ind i vores afdeling, hvor vi forventningsafstemmer, og forældrene får stillet deres nysgerrighed. Ligeledes spørger vi ind til barnets baggrund og til de forskellige forhold, f.eks. mad, søvn, rutiner osv. Vi deler løbende vores viden med barnets forældre, både i små øjeblikke i hverdagen og ved afholdelse af strukturerede samtaler.

Som integreret afdeling har vi mulighed for det nære samarbejde med forældrene og på tværs af stuerne i hverdagen. Samarbejdet er positivt for børn og forældre, da de oplever større trykthed gennem genkendelighed. Det gælder både i overgangen til vuggestue, børnehave og skole, hvor der er velkendte ansigter og en genkendelig struktur. Vi deler viden ved at være informative på vores hjemmeside, på BørneIntra og i barnets afdeling. Informationer gives både i form af tekst, tale, billeder, video og børneproduceret materiale.

Vi ønsker at skabe helhed mellem barnets hjem og afdeling. Det gør vi ved at inddrage familien i traditioner og begivenheder. Det er vores høstfest, julehygge, forældrekafe og fastelavn. I det daglige er forældrene velkomne til at tage en kop kaffe med hinanden i afdelingens køkken eller benytte legepladsens mange muligheder. Vi tror på, at den gensidige tillidsfulde relation er af afgørende betydning.

Forældrenes aktive deltagelse i børnenes dagtilbudsliv bidrager også til, at børnene oplever sammenhæng og deltagelse i det inkluderende børnefællesskab.

Inddragelse af lokalsamfundet

Lokalområdet omkring Søndervang Dagtilbud er unikt i den forstand, at vi har mange forskellige kulturer og etniciteter tilstede. Dette er noget, som vi i Søndervang Dagtilbud kan drage nytte af og bidrage til. Det gøres ved, at vi hylder både den danske kultur og den mangfoldige kultur som området tilbyder. Vi markerer danske højtider, men også andre kulturers højtider. Ud over det direkte lokalområde har vi storbyen Aarhus tæt på, hvis kultur ligeledes har stor indflydelse på børnenes dannelse.

Vores tre afdelinger ligger som naboer på samme matrikel som Søndervangskolen. Dette lægger op til et stærkt samarbejde. Vi har flere besøg på skolen for de kommende skolebørn, her møder børnene deres fremtidige klassekammerater og lærer.

Ud over samarbejdet med indskolingen er der også et samarbejde omkring aktiviteter som byfesten, forældrekafe og et lokalt samarbejde med Get2sport Viby IF. Vi tilstræber at have personale ved arrangementer i lokalområdet, dette er styrket ved at vi har en ansat medarbejder fra Get2sport.

Vi opfordrer til at familierne bruger dagtilbuddet uden for lukketid. Her tænkes der specielt på legepladsen og udeområderne, da det giver beboerne i lokalområdet en fornemmelse af tilhørsforhold og ejerskab over området. For at skabe et miljø med lyst til udvikling og dannelse prøver vi at skabe et trygt miljø for familierne med sammenhæng, tydeliggørelse og genkendelse. Samarbejdet mellem os og lokalforeningerne spiller en vigtig rolle for familierne i lokalområdet. Lokalforeningerne er med til at skabe en tryk tilværelse for de mere udsatte familier.

For at komme ud i lokalområdet har dagtilbuddet nogle mere konkrete tilbud:

- **Korte gå ture:**
Vi besøger og bruger lokalområdet. Vi tager børnene med på indkøb, for at give børnene oplevelser med det nære lokalområde.
- **Cykelture:**
Vi cykler længere væk: Brabrand søen, natursamarbejdet, ud at se lokalområder fra en anden synsvinkel.
- **Offentligt transportmiddel:**
Vi tager på tur ind til Aarhus.
- **Natur og Motorikbussen:**
Vi tager ud og besøger områder i Danmark. Naturen og kulturelle steder, der har relevans for børnenes udvikling.
- **Området "Jorden":**
Vi udforsker lokalområdets natur og dyr.
- **Natursamarbejdet:**
Vi bruger natursamarbejdet ved Brabrand søerne. Her kan man booke forløb om dyr og naturen.
- **Naturcenter Tranbjerg:**
Vi besøger det lille naturcenter med dyr ved skolen i Tranbjerg. Kendskab til dyr og kende landsbysamfund.
- **Ørnereden:**
Vi bruger Ørnereden tæt på skoven og stranden. Her kommer børnene til at kende naturen og havet, der ligger tæt ved.

Sammenhæng med børnehaveklassen

I Søndervang Dagtilbud kalder vi vores ældste børn for ”storbørnsgruppen”. I storbørnsgrupperne tager vores arbejde udgangspunkt i opnåelsen af skoleforberedende kompetencer hos børnene. Der lægges vægt på regel-, fordybelses- og samarbejdslege samt lege, der kræver fælles opmærksomhed. Vi har fokus på at udvikle kompetencer som vedholdenhed, behovsudsættelse, hensyn til andre, modtage kollektive beskeder osv.

Vi tager afsæt i de forskellige læreplanstemaer og har forløb, hvor der er mulighed for fordybelse og udforskning af et emne. Vi bestræber os på at skabe forskellige læringsmiljøer, da vi er klar over, at børn lærer forskelligt.

Vi præsenterer børnene for nye udfordringer, der understøtter deres nysgerrighed og deres lyst til at lære nye ting. Én storbørnsgruppe har lavet en musical, hvor børnene indgik i et forpligtende fællesskab. Det at være opmærksomme på sig selv og hinanden samt det at turde stille sig frem var i fokus. En anden storbørnsgruppe spiser sammen hver dag, her er målet, at børnene får dannet relationer på tværs af børnehavegrupperne og lærer at være en aktiv del af et større fællesskab.

Vi besøger skolen med storbørnsgruppen, da dette skaber genkendelighed og tryghed for børnene. Børnene oplever et tilhørsforhold til skolen, dermed får de lettere ejerskab til skolen, når de starter i 0. klasse. Vi inviterer ligeledes børnenes gamle relationer fra 0. klasse over i børnehaven i bestræbelsen på, at de fortæller om skoledagen.

I Søndervang Dagtilbud har vi et tæt samarbejde med det nærliggende dagtilbud og distriktskole, hvor der er udarbejdet en gensidig fælles forpligtende samarbejdsaftale. I aftalen er der præsenteret et årshjul med forskellige aktiviteter på tværs af dagtilbuddene og skolen.

Aktiviteterne favner bredt. Der er aktiviteter, hvor børnehavebørn og børnehaveklassebørn mødes på tværs i voksenstyrede fællesskaber med forskelligartede aktiviteter i løbet af året. Der er informationsaftner for forældre, og der er et møde med fællesspisning efterfølgende. Ligeledes er der indlagt møder i aftalen, hvor repræsentanter fra de forskellige tilbud deler erfaringer med hinanden.

I aftalen er det præciseret, hvem der er tovholder på forskellige aktiviteter. Det er børnehavepersonalet der sørger for, at der bliver udformet og afholdt overleveringssamtaler mellem børnehave og skole med forældredeltagelse.

Der findes en særlig aftale mellem os og skolen omhandlende, at børn med særlige udfordringer har mulighed for at deltage i undervisning på skolen som led i forudsigelighed omkring skolen, hvis dette kan hjælpe barnet til en bedre og blidere skolestart.

Ledelse

Lederteamet i Søndervang Dagtilbud er kendetegnet ved, at vi sætter retning og skaber resultater via og sammen med andre. Pædagogen tager ledelse på stuen, når de udvikler og tilrettelægger hverdagens pædagogiske aktiviteter. Funktioner som f.eks. arbejdsmiljørepræsentant, sprogvejleder og faglige fyrtårne har en særlig opgave i at bedrive ledelse.

God ledelse på alle niveauer i Søndervang Dagtilbud er vigtigt, for at vi lykkes med vores kerneopgave og læreplanen. Når vi sætter retning og samarbejder, skabes der bedre resultater. Det viser forskning, og vi ved det fra praksis. Vi arbejder hele tiden med læreplanen i praksis og god ledelse er forudsætningen for at lykkes med børnenes læring, udvikling, dannelse og trivsel.

I Søndervang Dagtilbud arbejder vi med at understøtte og udvikle personalet og hinanden, gennem faglig refleksion, feedback, et fælles vidensfundament og et stærkt fælles værdigrundlag. Den neuroaffektive tilgang i den pædagogiske praksis er et fælles fundament, vi bygger på – der er et tydeligt samspil mellem individet og fællesskabet i forhold til at udvikle den pædagogiske praksis.

Vi arbejder med indsatser og aktiviteter i alle faser af årshjulet lige fra introduktion af nye medarbejdere til vores dagtilbud, til børne- og ungepolitikken og endelig, hvordan vi omsætter læreplanen i praksis. Søndervang Dagtilbud er beliggende i et lokalområde, hvor der er ekstraordinære udfordringer. Derfor er der et særligt øje for, at vi hele tiden har en høj faglighed, udvikler vores praksis og har viljen til at gøre en forskel, hvilket sker i et tæt samarbejde mellem personale og ledere.

Vi har en systematik, hvor ledelsen understøtter medarbejderne i at identificere eventuelle udfordringer rettidigt. Dette gør vi ved, at den pædagogiske leder deltager i alle teammøder, deltager i praksis samt tager afdelingsrelevante temaer op. Systematikken bliver også tydelig på dagtilbudsniveau, da der er halvårslige møder med sprogvejleder, motorikvejleder og andre resourcepersoner. Her er især vidensdeling på tværs og databearbejdning et bærende element.

Det er derfor vigtigt løbende at fastholde og udvikle kvaliteten via opfølgning og understøttelse af den pædagogiske læreplan så der:

- Handles rettidigt, præcist og problemløsende på baggrund af data.
- Følges op på igangsatte initiativer og indsatser så det sikres, at de har den tilsigtede effekt. Dette både på teammøder, afdelingsmøder og endelig på dagtilbudsniveau.

Vi sikrer på den måde sammenhæng og ensartethed i ledelsesopfølgningen både vertikalt fra strategisk til operationelt niveau og dermed fra et ledelsesniveau til det næste – og horisontalt på tværs af Søndervang Dagtilbud.

Pædagogisk personale

I Søndervang Dagtilbud skaber det pædagogiske personale forudsigelige og trygge rammer for børnene, som understøttes af den daglige organisering. Det pædagogiske læringsmiljø bærer præg af struktur og genkendelighed. Hverdagen er organiseret med faste tidspunkter, hvor stuerne afholder samling, spiser, går på legepladsen m.m. Det skaber tryghed og genkendelighed at der arbejdes med en fast struktur. Det pædagogiske personale sørger for at justere i hverdagen, så alle børn bliver mødt i øjenhøjde og får den rette guidning, udfordring og støtte til at kunne indgå i lege og aktiviteter.

Det pædagogiske personale har blik for børnenes udvikling, trivsel og dannelse, og benytter forskellige pædagogiske redskaber til at lave faglige vurderinger af barnet. Derved dannes der et helhedsbillede af, hvilke indsatser og tiltag, barnet har brug for. Denne data benyttes blandt andet, når børnene inddeles i mindre grupper, så de bliver udfordret ift. nærmeste udviklingszone. Det pædagogiske personale vurderer ligeledes, hvordan man bedst positionerer sig ift. barnet, ved at gå foran, ved siden af eller bag ved barnet i aktiviteten. Måden personalet positionerer sig på har betydning for barnet i processen og tilpasses til det enkelte barn eller børnegruppen. Det pædagogiske personale har altid ansvaret for relationen til barnet, så alle børn på stuen har en eller flere trygge baser. Det kræver omsorg, fleksibilitet og engagement fra personalet.

I dagtilbuddet er der et tæt samarbejde blandt det pædagogiske personale, hvor alles ressourcer og kompetencer kommer i spil. Dette er lige fra kompetencer i hverdagen til kurser og ekstra uddannelse, så som sprogvejledere, motorikvejledere og faglige fyrtårne.

For at sikre et højt fagligt niveau, hvor børnenes udvikling, læring, dannelse og trivsel er i fokus, indsamles der løbende data i og af praksis, og samtidig forholder personalet sig nysgerrige på hinanden, børnene og hverdagen. Arbejdsmiljøet er præget af gensidig respekt for forskellighed, hvor personalet inspirerer hinanden og både giver følgeskab og tager lederskab.

Data skal være med til at det pædagogiske personale gennem reflekterende dialoger systematisk arbejder med refleksion, sparring, feedback og evaluering. For at skabe rum til dette har alle pædagoger én times forberedelse om ugen, samt hele personalegruppens deltagelse ved teammøder og afdelingsmøder. Det er også her organisering og planlægning forberedes. Der arbejdes ud fra et årshjul, som er lavet ud fra de seks læreplanstemaer. Årshjulet er en fællesnævner, hvor hele afdelingen arbejder med et bestemt tema, og de individuelle teams vurderer og planlægger ud fra den børnegruppe, aktiviteterne skal passe til.

Dokumentations- og refleksionspraksis

I Søndervang Dagtilbud ser vi det som en af vores fornemste opgaver, at vores læringsmiljøer tilgodeser alle læreplanstemaerne i løbet af dagen. Det kræver, at vi er reflekserive og systematiske i vores praksis.

Lederteamet giver plads til og har tillid til medarbejdernes professionelle dømmekraft i deres planlægning af dagen, samt at de kan se hvilke justeringer, der skal ske i øjeblikket, men også at personalet via viden, refleksion og erfaringer tilrettelægger læringsmiljøet.

Faglig refleksion og feedback på det professionelle arbejde kræver, at der ledelsesmæssigt er organiseret muligheder for at dykke ned i praksis med mulighed for at blive klogere på egen forholdemåde samt børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Hvert team har 2,5 time om måneden.

Lederteamet vægter i høj grad at være deltagende på teammøder, hvor de kan understøtte den faglige refleksion hos den enkelte og i teamet som helhed. Dette sker, så perspektiver for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse bliver italesat, men også til understøttelse af medarbejdernes egen udvikling af kompetencer og viden. På den måde understøtter lederteamet, at der både gives følgeskab, men også at den enkelte tager lederskab på børnegruppen og medtænker læreplanstemaerne i aktiviteterne.

Ligeledes ser vi det som en vigtig forudsætning, at vi tør begive os ud i prøvehandling. Tør afprøve nyt for at sikre, at vi giver de bedste betingelser for børnenes udvikling og trivsel. Vi giver prøvehandlingerne betydning ved at sikre vores opfølgning på, om der er en positiv effekt, eller om der skal justeres yderligere i praksis.

Ligeledes sker de faglige refleksioner også afdelingsvis i dagtilbuddet. Her arbejdes der lokalt med det, der giver mening i forhold til børnegruppen og personalet. Hver afdeling har udarbejdet årshjul, som giver mulighed for en fælles viden og tilrettelæggelse af temaer, der understøtter forskellige læringsmiljøer og dermed læreplanen. Forud for refleksionerne på teammøder og afdelingsmøder er der indhentet relevant data som bidrager til refleksionerne. Dialoghjulet bruges bl.a. til afdelingsdrøftelser.

Organisering kræver også systematik, og i dagtilbuddet har vi indarbejdet kvartalsvise møder med de medarbejdere, der har nogle særlige roller som f.eks. sprogvejledere, arbejdsmiljørepræsentanter, tillidsrepræsentanter og motorikvejledere. Her indgår vi i læringsfællesskaber i forhold til vores næste skridt i udviklingen af dagtilbuddets læringsmiljøer. Alle har en viden at bidrage med. Når vi er sammen på tværs af afdelinger, bliver vi stærkere i forhold til at lykkes med løsningen af vores kerneopgave.

Børnene skal opleve at få læreplanstemaerne præsenteret på mange måder, blive inspireret og få udvidet deres nærmeste udviklingszone. Vi skal generelt arbejde med barnets refleksion, eksempelvis med udgangspunkt i børnenes egen produktion og lede til dialog med forældrene.

Afdelingerne kommer til at bruge procesværktøjet til evaluering af læreplanstemaerne, her beskrives tegn ved børnene.

Evaluering

I Søndervang Dagtilbud vil vi gennem evalueringer skabe ny viden, der bidrager til at udvikle kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og til at skabe de bedste betingelser for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evalueringer er et tilbageblik på vores praksis, vores mål og vores forholdemåde til det læringsmiljø, vi har stillet barnet til rådighed.

Vi tager afsæt i "model til systematisk at arbejde med sammenhæng mellem børns progression og det pædagogiske læringsmiljø". Systematisk evaluerende praksis er en proces, som indledes og afsluttes indenfor en begrænset tidsperiode.

I Søndervang Dagtilbud bruger vi Kolbs læringscirkel. Det giver os muligheden for at have en systematisk evaluerende pædagogisk praksis, hvor vi gennem de fire faser vurderer og reflekterer over sammenhængen mellem vores læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Hensigten er, at vi kan formulere nye formål eller arbejde ud fra de samme mål på nye måder.

Vi står på et fælles fundament. Udover det fælles pædagogiske grundlag og værdierne har vi gennem flere år arbejdet med den neuroaffektive tilgang som er baseret på Susan Hart, samt zoneinddeling i læringsmiljøet, der er baseret på Charlotte Ringsmose. Læringen kan hjælpes på vej af det fysiske miljø. De fysiske rammer er et udtryk for en kultur og en opfattelse af, hvad der kan og bør foregå. Et stimulerende læringsmiljø, hvor pædagogik, rum og organisering spiller tæt sammen med evalueringskulturen, ser vi som et fundament i den pædagogiske praksis.

**Through others,
we become ourselves.**

Lev Vygotsky - 1896-1934